

Tolletaten
post@toll.no

Oslo, 1. november 2022

Høringsvar - forslag til utfasing av direktekjøringsordning og innføring av digital melde- og opplysningsplikt. Ref 22/32181.

NHO Mat og Drikke viser til Tolletatens høringsnotat av 20. september 2022 om ovennevnte sak. NHO Mat og Drikke er generelt usikker på hvilke virkninger innføring av digital melde- og opplysningsplikt vil få for bedrifter som importerer animalske og vegetabiliske produkter. Vi ønsker sikkerhet for hvordan Tolletaten tenker at utfasing av direktekjøringsordningen skal fungere i praksis for innføring av slike produkter, og dernest en vurdering av de økonomiske- og administrative konsekvensene som følger av endringene. Dette fremkommer ikke tydelig i høringsnotatet.

NHO Mat og Drikke er på generell basis positiv til forenklinger hvis det letter økonomiske og administrative byrder for næringslivet. Det er viktig at endringer som gjennomføres vurderes nøye opp mot de ekstrakostnadene bedriftene påføres ved gjennomføring av nye administrative løsninger og ordninger. Dette forholdsmessighetskravet må også føre til at man alltid må vurdere om målet kan oppnås ved mindre inngripen, slik at næringslivet ikke påføres ekstra kostnader og administrative byrder. En eventuelt ny ordning vil kunne bli mer tidkrevende for aktørene, og kreve mer koordinering enn dagens direktekjøringsordning. Kunde og leverandør må ha tettere dialog og håndtere en smidig prosess slik at virksomheter og deklaranter har nødvendige opplysninger og dokumenter fra leverandører i rett tid for deklarerer. Dette stiller store krav til alle leverandører av varer, og det er usikkert hvor forenklingselementet ligger.

Forslaget om utfasing av direktekjøringsordningen vil føre til deklareringsplikt også ved innførsel av varer som skal legges på tollager. I dag medfører direktekjøringsordningen at mat- og drikkeprodusentene sparer tid, den sikrer at lettbederlige varer kommer raskt frem, den er ubyråkratisk, samtidig som Tolletaten gjennom prosedyrene har en god kontroll med vareflyten. Dersom en transport av stykkgoods med næringsmidler / kjølevarer blir stående, er det risiko for verditap om lett bederlige eller varer med kort holdbarhet ikke følger planlagt leveringsprosess. Mottakerne av varene kan oppleve å bli rammet av andre leverandører eller deklaranter ikke har overholdt sine forpliktelser. Mat- og drikkeprodusentene importerer mange "tidskritiske" varer, og bedriftene har normalt leveranser også i helgene.

Endringene som foreslås kan føre til økte kostander utenfor normal arbeidstid som følge av endringer i vaktordninger, og økte kostander knyttet til forsinkelser og administrative utfordringer som følge av feil i dokumentasjon, mv. I dette ligger også risiko for at varer som skal brukes i mat- og drikkeproduksjon kan bli bedervet eller miste noen av sine egenskaper før de kommer frem til produksjonsstedet.

Den største utfordringen med innføring av eventuell ny ordning er transport av stykkgoods. Risikoen for at bilen blir stående på grensen hvis en leverandør ikke har papirer i orden øker betraktelig når det er

samlasting av varer fra mange ulike leverandører. Risiko øker også dersom en bil har med seg stykkgoods til mange ulike mottakere, som da alle må ha deklarasjon i orden fra sin side, før melde- og opplysningsplikten inntreffer ved grensepassering. Vi ser for oss økte kostnader og kompleksitet for transportørene. Vi er redd at stykkgoods over tid kan bli noe mange selskaper vegrer seg for å transportere. Uten mulighet til å sende stykkgoods, vil kostnadene for næringen øke vesentlig.

Det kan videre oppstå uklarhet knyttet til hvilke myndigheter som er ansvarlig for kontrollvirksomhet. Animalske og vegetabiliske produkter er underlagt kontroll fra bl.a. Mattilsynet, og varene som innføres vil ikke nødvendigvis være godkjent for distribusjon selv om de er fortollet.

Det bør i en eventuelt ny ordning komme klart frem hvem som skal holdes ansvarlig, og eventuelt stå for mulig erstatning, dersom en transport blir holdt igjen på grensen, inkludert ulike scenario for grunner, ansvarlige og konsekvens. Vi er bekymret for at dersom en transportør må dekke kostnadene ved evt. stopp ved grensa, vil det over tid føre til at flere selskaper ikke lenger ønsker å transportere stykkgoods, med den økte risiko og økte kostnaden det medfører. Enhetskostnadene øker betydelig dersom en aktør ikke kan opprettholde høy fyllingsgrad på bilen.

Direktekjøringsordningen slik den er nå innebærer at bedriftene har en 10 dagers frist til å fortolle varen når transporten har krysset grensen til Norge, ved innleggelse på tollager A8. Dersom dette fjernes, forstår vi det slik at bedriftene må ha all dokumentasjon på alle transporter klar før transporten ankommer grensen. Dette er administrativt krevende å følge opp med den store vareflyten flere av bedriftene i mat- og drikkenæringen har. I tillegg kan bedriften risikere at varene som er lastet på stykkgodsbiler blir forsinket fordi andre importører med varer på samme bil ikke har dokumentasjon i orden.

Tollagerholder har i direktekjøringsordningen ansvar for å dokumentere hva som kommer inn til, ligger på, og går ut av tollageret. Tollvesenet har til enhver tid muligheter til å kontrollere lageret og dokumentasjonen. I tillegg foreslås jo også en hjemmel til å forskriftsfeste at transportselskapene skal ha en løpende opplysningsplikt. For mat- og drikkenæringen er dagens direktekjøringsordning administrativt enkel og ubyråkratisk.

For mat- og drikkenæringen, som innfører betydelige mengder lett bedervelige animalske og vegetabiliske produkter til matproduksjon, kan utfasingen av direktekjøringsordningen medføre økt risiko, økte kostnader, økt arbeidsbelastning, og usikkerhet knyttet til hvem som er riktig kontrollmyndighet.

NHO Mat og Drikke mener derfor Tolletaten må vurdere om det mest effektive og hensiktsmessige er om innførsel av animalske og vegetabiliske produkter fremdeles skal omfattes av direktekjøringsordningen.

Med vennlig hilsen
NHO Mat og Drikke

Terje Sletnes
Direktør for analyse og politikk

Gerhard Salicath
Fagsjef næringspolitikk